

PROSVETA

THE ENLIGHTENMENT

GLASLO IN LASTNINA SLOVENSKE NARODNE
PODPORNE JEDNOTE

Organ of and published by the Slovene National Benefit Society

Naročnina za Zdrženo državo (izven Čisto) in Kanado

\$4.00 na leto, \$2.00 na pol leta, \$1.00 na četrt leta; na Čisto in Čisto \$7.50 na leto, \$3.75 na pol leta; na inuomato \$9.00.

Subscription rates: for the United States (except Chicago) and Canada \$4.00 per year, Chicago and Ciro \$7.50 per year, foreign countries \$9.00 per year.

Čena oglaševanja po dogovoru. Rokopisi dopisov in nemarčnih članov se ne vračajo. Rokopisi literarne vsebine (črtice, povesti, drame, pesmi itd.) se vračajo pošiljatelju le v skladu, če je priložil pošto.

Advertising rates on agreement. Manuscripts of communications and unsolicited articles will not be returned. Other manuscripts, such as stories, plays, poems, etc., will be returned to sender only when accompanied by self-addressed and stamped envelope.

Naslov na vso, kar ima stik s listom

PROSVETA

2857-28 So. Lawrence Ave., Chicago, Illinois

MEMBER OF THE FEDERATED PRESS

130

Detalji v oglasu, na primer (Sept. 26, 1937), poleg vsakega imena na naslovu pomeni, da vam je s tem datumom posredoval ročnina. Ponovite jo pravočasno, da vam list ne ostane.

Premirje med CIO in ADF

Nekaj resnice je pa le bilo na poročilih pred denversko konvencijo, da "so mogočne sile na delu pomirjenja in sprave med Ameriško delavsko federacijo in Lewisovimi industrijskimi unijami CIO."

Te "sile" so menda sam predsednik Roosevelt, ki zelo težko gleda konflikt med organiziranim delavstvom. Radi verjamemo, da Rooseveltu nikakor ni prav, da protinoveletski delodajalci hujskajo Greenov tabor unijski proti Lewisovemu taboru in s tem ovirajo organizatorične kampanje med neorganiziranim delavstvom.

Naj bo že to ali ono, dejstvo je, da se je Greenov tabor — potem ko se je dobrodu izkričal na zborovanju v Denverju — odločil za mirovno konferenco in Lewisov tabor, zborujoč v Atlantic Cityju, je ponudbo sprejel. Seveda sta se oba tabora izrekla za ta korak s nekimi pridržki, ki so več ali manj načelne značaja, kar je popolnoma pravilno.

Rezultat je, da se obe stranki snideta 25. oktobra v Washingtonu, D. C. in če se bodo na tem sestanku takoj od začetka reano in trezno razgovarjali s stališča interesov delavstva v splošnem in se manj ozirali na koristi tega ali onega voditelja, bo konferenca uspešna.

Vsi resnično demokratični elementi v Ameriki pozdravljajo ta prvi korak, ki lahko vodi do miru med dvema taboroma delavskih unij v Združenih državah. Kajti vsi resnično demokratični elementi se dobro zavedajo, kako velikanska pomena je sloga med delavskimi organizacijami, ki imajo demokracijo za svoj cilj.

Pomislimi je treba, da Lewis in Green skupaj predstavljata največje število organiziranih delavcev v zgodovini Amerike. CIO ima, kakor poročajo, okrog štiri milijone članov in ADF jih ima tri in pol milijona — skupaj — SEDEM IN POL MILIJONA. To je največja organizirana masa delavcev do danes v Ameriki, ne smemo pa pozabiti, da je v Združenih državah okrog 40 milijonov delavcev. Polje za organiziranje je torej še ogromno in — dovolj je prostora in dela za obe organizaciji, konservativno in napredno.

Nihče — razen morda naivnih idealistov — ne pričakuje, da že ta mirovna konferenca združi obe organizaciji v eno telo. To bi bilo prvič nemogoče in drugič bi to ne bilo dobro. Stare strokovne unije v stavbnih industriji, katera je še vedno bolj ročna kot strojna, bolj individualna kot masna, sploh ne morejo spadati v nove unije masnih industrijskih delavcev; te unije — zidarstva, tesarstva, ometaštva itd. — bodo živele in umrle s svojimi strokami. Stavbne industrije v pravem pomenu besede še ni, temveč so le stavbne stroke ali obrti, ki so se v teku industrijske revolucije najdalj ohranile. Kadar pride stavbna industrija — masno proizvajanje poslopij v kosih v tovarnah iz novega materiala, ne več iz kamna, opeke in lesa po starem načinu — tedaj pride tudi konec stavbnih strok in unij.

Ameriška delavska federacija torej lahko ostane kot centralizirana organizacija onih strokovnih unij, ki ne morejo po svojem bistvu spadati v industrijske masne produkcije in ki hočejo živeti takšne, kakršne so, do zadnjega. Vse druge industrijske in masne produkcije bi pa spadale v področje CIO. Če torej mirovni delegatje priznajo vsaki organizaciji njeno območje, vsaki to, kar ji spada — bodo dosegli vse, kar morejo doseči, in dosegli bodo dovolj.

Ako mirovna konferenca doseže, da v bodoče ne bo več škandaloznega razbijanja stavk med delavci samimi — v škodo delavcem v splošnem in v korist samo kapitalistom, da bo sta obe organizaciji korakali sporedno druga poleg druge, vsaka v svojem področju, tedaj bo dosežen ogromen napredek, velikanski korak v razvoju delavskih organizacij v Združenih državah.

Green in ostali voditelji ADF naj priznajo, da predstavljajo le strokovne unije, ki nimajo bodočnosti, ker je tudi posamezne stroke in obrti nimajo; naj priznajo, da CIO predstavlja industrijske in masne produkcije in delavce v teh industrijah. Če to priznajo, je mir med obema taboroma zagotovljen, vse drugo pa izvrši neizprosni zakon razvoja.

Ako pa Green in ostali njegovi starokopitneži ne bodo priznali tega, tedaj si bodo napovedali nadaljevanje bratomornega konflikta, ki jih pokoplje veliko prej kot pa jim je odkazano živeti po pravih naravnih zakonih.

Glasovi iz naselbin

Zanimive beležke

Razne vesti iz Bridgeporta

Bridgeport, O. — Prireditev angleško poslujočega društva 640 SNPJ 9. okt. je v zvezi deževnem vremenu zelo dobro uspešna. Lilo je kot za stavo ves dan in ves večer. Prejšnji večer so fantje in dekleta delali pozno v noč in pripravljali dvorano z okraski za maškerašno veselico. Deževje na dan veselice pa jih je dokaj potrolo, ker so se bali, da bo ves njihov trud zaman, kljub temu pa niso izgubili upanja na uspeh.

Predsednik omenjenega društva Tony Strauss, ki igra pri godbi, ki je svirala za ples, se je sprva bolj kisl držal, ker se je bal, da ne bo udeležbe. Toda kmalu se je dvorana napolnila in Tonetov obraz se je razjasnil, tako da je vriskal in pel, ko so igrali "Oj Marička peglaj..." Naši mladi so bili kljub vremenim neprijetnostim uspešni. Prišla ni le mladina, temveč tudi starina. Spodnji in gornji prostori so bili dobro nabasani. To društvo je prvo imelo prireditev v Društveni dvorani, odkar je dobila dovoljenje za točenje pijače.

Omeniti je treba, kadar ima klub št. 11 JSZ svojo prireditev, da takrat prav gotovo vsakokrat dežuje, toda to pot, namreč dne 30. oktobra, ko bo spet klub imel svojo prireditev, nam ne bo vreme prav nič škodovalo, pa magar če dežuje, kajti zabava se bo vršila pod streho v Društveni dvorani. Ta prireditev se bo vršila v korist najstarejšega delavskega lista v tej deželi, v korist našega Proletarca. Ta list se namreč nahaja v stiskah, kar je znano nam vsem, ki se zanj zanimamo. In kdo mu bo pomagal, ako mu ne prikoči na pomož zavedno delavstvo? Zato mi je dal prireditveni odbor nalog, naj apeliram na vse zavedne delavce v tem okrožju in zunan, da posetijo to važno prireditev v soboto, dne 30. okt. v Društveni dvorani na Boydsavili. Pričetek ob 7.30 zvečer. Program bo odprl podpisani, nakar brata Joe in Stanley Skof zaigraata Maršlejo in pridružit se jima Joseph in Philip Snoy, da skupno zaigrajo dve lepi slovenski skladbi. Sledi Snoyjeva petorica: Margaret na piano, Joseph na gosli, Philip na banjo, Freddie na kornet in Freda na klarinet, ki zaigra dve poskočni. Učenci Viktorja Lisjaka: Novakova in Pilakova, Laportnikov in Guzelov igrajo na akordine. Vsa ta mladina je članjena v SNPJ.

Program ne bo dolg, ker ga publika ne mara, ker želi plesati. Časa za ples bo dovolj. Igrala bo Straussova godba, ki jo vodi Tony Strauss, predsednik društva 640 SNPJ. Torej rojaki delavci, ako hočemo, da bo naša prireditev uspešna, je njen uspeh odvisen od nas vseh zavednih delavcev skupaj. Proletarec je vedno zvesto stal z nami v bojnih vrstah, stankah in težkočah. Zato pa vas odbor prosi, da se odzovete vabilu in posetite prireditev v velikem številu, da tako pomagamo Proletarcu, da bo še naprej bodril in budil našega meznega delavca. Društvo št. 13 SNPJ je dalo svojo plano na razpolago za tisti večer brezplačno, zakar mu gre zahvala. Ako stori vsak nekoliko svoje delavske dolžnosti, bo uspeh zagotovljen. To je zadnji apel na vse zavedne delavce: Pridite dne 30. okt. v Društveno dvorano na Boydsavili na prireditev v korist Proletarca! Videli in ališali boste našo mladino, ki bo izvajala program. Kakor se ališal, pride več zunanjih posetnikov. Serviral se bo dober prigrizek in dobra pijača. Seveda bodo na razpolago tudi običajne kranjske klobase.

Druga prireditev bo v isti dvorani Miklavžev večer federacije društev SNPJ tega okrožja na soboto, dne 11. dec. Več o tem pozneje. Kakor se ališal, bo ta prireditev izredno zanimiva, da si mi podrobno še niso znane. Ako bodo federacijska društva dobro kooperirala, bo prireditev velik uspeh.

Kampanja tukajšnje zadrzne prodajalne dobro napreduje. Mesec oktober, kakor znano, je zadržni mesec po vsem svetu. V ta namen se vršijo kampanje za porast članstva. Naša postojanka mora dobiti 13 novih članov. Danes, ko to pišem (14. okt.), smo pa dobili že 20 novih članov, večinoma naših rojakov in članov SNPJ. Upam, da bomo našo kvoto 13 pomnožili z dvema, da bo 26 novih članov! Kampanja je odprla zadržna godba s koncertom dne 3. okt. v naši Društveni dvorani, vodita pa jo upravitelj lokalne zadržne prodajalne in podpisani. Ker ima zadržna svoj glavni stan v Dillonvali in tudi svoje skladišče ter veliko klavirno, bomo poslali rojaka, večaka v izdelovanju kranjskih klobas, za nekoliko časa tja, tako da bo zadržna zalagala odjemalce tudi s prijetnimi kranjskimi klobasami.

Zadržna godba bo spet oddajala program z radiopostaje WWVA v nedeljo ob 4.30 popoldne. — Tukajšnja premovalnijska bolj slabo obratujeta in je klavirno so omejile obrat ter odslavljajo delavce. — V bližnjem Martins Ferryju ima ljudska stranka svoje kandidate za mestno upravo s soc. programom. Županski kandidat je govoril po radiu 13. okt. ob 5.30 zvečer in dobro obrazložil svoj program ter sistem, ki danes drži delavstvo upognjeno. Škoda, da ta stranka ni bolj razširjena; organizirala se je šele s pomočjo CIO.

V našem šolskem odboru so se lani vršile razne homatije, učenci so uprizarili stavke, ki pa so bile neuspešne. Sedaj bodo volitve, in ako vidite, da je treba pomesti, se vam nudi prilika le z glasovnicami. Vzroki stavk so vam znani. Pač žalostno, ko pride do takega položaja med učenci. Kandidat za župana v Martins Ferryju je rekel v svojem govoru po radiu, da so vsi šolski odbori pod kontrolo velebiznisa, da se mladina drži v temi z ozirom na delavsko zavednost. To drži vsaj v mestih. Dalje, da 200 kapitalistov vlada Združene države, na predsednik ali vlada. To je spet pribita resnica. Nam vedno mečejo pesek v oči, od volitev do volitev. To bo trajalo toliko časa, dokler se delavska masa pusti vleči. Upajmo, da bo enkrat tudi tema konec. Joseph Snoy, 13.

Unijsko gibanje CIO

Waukegan, Ill. — Delavcem in delavkam, ki se zanimajo za razvoj unij CIO, želimo sporočiti par stvari, ki se tičejo unijskega gibanja v bližnjem mestu Woodstocku, Ill. Ni dolgo tega, kar se je ustanovila pri tamkajšnji družbi Alemente Dye Casting Co. unijska postojanka in se priključila k CIO. Postojanka je hitro rastle na članstvo. Organizatorski odbor je na delu, da privede vse delavce in delavke pod okrilje CIO. Na delu je noč in dan in žel je že lepe uspehe.

Značilno pri tem unijskem gibanju v omenjenem mestu je to, da v Woodstocku prej ni bilo še nikdar nobene prave delavske unije. Družba, bankirji in trgovci delajo na vse pretege, da bi to gibanje ustavili in zadušili. Zato tudi ni v vsem mestu mogoče dobiti nobenega prostora za obdržanje unijskih sej. Valed tega se je tudi prva unijska seja vršila zunaj, na prostem, na prostoru nekega farmarja, ki je privolil, da se pri njem sme obdržati tak sestanka. Toda "višji" moške so ali k dotičnemu farmarju in ga pridobili na svojo stran, tako da so morali zborovalci še pred zaključkom zapustiti njegov prostor. Valed tega so bili prisiljeni iskati prostor drugod. Zadržli dve seji sta se obdržavali v nekem hlevu, ki ga rabijo za kmečke ples (barn dance). Prostor je dokaj dobro urejen in odgovarja za zborovanja, ne bo pa prikladen pozimi.

Kakor povsod, se je tudi med to skupino v Woodstocku pojavil špijon, ki je delal za družbo International Harvester. Imena ni hotel povedati, pač pa je hotel po vsem mestu ter odvračati delavce in delavke od CIO pri tej družbi. Pojavil se je tudi na sestanku CIO in hotel govoriti, ni pa hotel povedati, o čem govoril. Ko so ga pa odborniki CIO začeli izpraševati in mu zastavili razna vprašanja, se

bi bil skoro onaveštil. Bil je la navaden zagrižen vohun. Bolj previdni vohuni se ne poslužujejo take taktike, kar razumejo napise, ki so razbošeni po stenah zborovalnega prostora CIO.

Teh par vrtic pokazuje, kako se delavstvo energično bori in briga za svoje pravice, ker se zaveda, da pod okriljem dobre unije kot je CIO bo nekaj dosegl. Kaj pa delavstvo v naših dveh naselbinah, v Waukeganu in North Chicagu? Ali bo še enkrat brcnilo od sebe tisto strahopetnost in mlačnost!!

V nedeljo popoldne ob treh, to je dne 24. okt., se vrši mašni ali javni shod CIO v dvorani Slovenskega delavskega doma. Nastopili bodo dobri govorniki. Vsi, ki se zanimajo za CIO in se zavedajo njegovega pomena ter delovanja v tej okolici, pridite na nedeljski shod!

Odbor CIO.

Z glavne seje krožkov PS

Cleveland, O. — Konferenca oziroma glavna seja krožkov organizacije Progresivnih Slovencev, ki se je obdržavala dne 5. oktobra v SDD na Waterloo rd., je sklenila, da se izveleč zapisnika objavi, ki je kot sledi:

Ker glavna predsednica ni navzoča, otvori zborovanje podpredsednica, ki nagovori navzoče članice s sledečim primernim nagovorom: Ker je že skoro tri leta, odkar nismo imele skupne seje, zato je skupna konferenca sklicana z namenom, da se pregleda naše delovanje v preteklosti in začetna pot v bodoče. Dalje, izvoliti moramo glavno predsednico, ker je prejšnja svoj urad pustila.

Predložen je dnevni red zborovanja, ki se sprejme. Preide se na volitve odbora konferenčnega zborovanja. Izvoljene so: Paula Klinc, predsednica; sestra Lunder, podpredsednica; R. Slejko, zapisničarka.

Po končanih volitvah se sprejme predlog, da se prečita prvi zapisnik ustanovne seje organizacije P. S., katerega prečita glavna tajnica.

Ker je to konferenčno zborovanje vseh krožkov, se poroča o stanju organizacije glede finane in članstva. Nato poroča zastopnice krožkov. Poročila se sprejmejo na znanje.

Glavna tajnica s. Durn poučarja, da je potrebno, da damo organizaciji novega razmaha in da je potrebno, da se sedaj izvoli celoten glavni odbor ter tako poveri temu odboru razne smernice za pojačanje organizacije na članstvo. Poučarja, da krožek št. 1 je zelo aktiven, zakar gre priznati članicam, posebno pa odbor in njeni neumorni sodrudiščnici. Barbi kot tajnici. Enako je tudi krožek št. 3 zelo aktiven; ta krožek obeta biti eden najaktivnejših v bližnji bodočnosti, kajti že takoj v početku so pokazale te naše žene in dekleta, da gredo po začetni poti P. S., da vedo nje namen in pomen.

Bolj neuspešno je pa s krožkom št. 2. Ker je več članic tega krožka navzočih, poučarja s. Candona, da bodo napole vse svoje moči, da bo ta krožek živahnejši v bodoče in da ji je žal, ker je ta krožek prenehal s aktivnostjo napram ostalim krožkom in organizaciji sami. V lepih besedah je s. Candona poučarjala, da bodo v bližnji bodočnosti pokazale vidne uspehe.

Poročajo še tajnice ostalih krožkov. Iz poročil je bilo razvidno, da je navdušenje za P. S. veliko. Upati je tudi na organiziranje večjega razmaha v bodoče.

Preide se na splošno razpravo glede pojačanja vrst P. S. in v korist organizacije. Te razprave se udeležijo več članic, med njimi tudi sestre Candona, Lunder, Zajc, Gorjanc, Bašelj, Vozelj, Klinc, Medvedek in druge. Razmotrivalo se je tudi o vprašanju, da se bi organizacija razširila izven Clevelanda, kar se pa prepusti bodočemu odboru.

Poročilo, da je J. Steblaj pripravljen zrežirati igro v prid organizacije, se vzame na znanje; stvar se prepusti bodočemu odboru v rešitev. Steblaju pa se zahvalimo za njegov prijazni odziv v prid P. S.

Glede kampanje se je na siroko razpravljalo in po daljšem ukrepanju prepustilo odboru.

Vasilij Bluecher, poveljnik sovjetske armade na vzhodu.

Navdušenje članic je bilo veliko. Razpravljalo se je o potrebah organizacije, v katere namene je bila ustanovljena — za povzdožne naše slovenske žene v kulturnem, prosvetnem in socialnem smislu. Vse to vršijo njih krožki s predavanji na njih sejah.

Volitev glavnega odbora: Preda. F. Candona, podpredsa, P. Klinc, tajnica M. Durn, blag. A. Zajc, zapis. L. Vozelj. Nadzorni odbor: A. Jerič, F. Gorjanc, M. Bašelj. Nato je bil odbor zaprišežen in konferenčno zborovanje se je zaključilo z upanjem, da bo na podlagi razprave in navdušenja tega zborovanja organizacija se razvijala in služila svojim namenom, za katere je bila ustanovljena.

Prva seja novega odbora se vrši dne 26. okt. v čitalnici SDD na Waterloo rd.

Paula Klinc, predsednica, Rose Slejko, zapisničarka.

Nedeljska prireditev

Cleora, Ill. — V nedeljo 24. okt. uprizaro dramski odsek kluba št. 1 JSZ Cankarjevo dramo "Jakob Ruda" na odru dvorane SNPJ na Lawndale ave. Prizori te igre kažejo dogodke, ki se dogajajo v mnogih krajih. Vsebinska igra je bila opisana že v Prosveti in Proletarcu. Bila sem navzoča pri par igralnih vajah, in reči moram, da tako lepo vsebino kot jo ima ta igra, je znal na a l i k a t i l e umetnik-pisatelj Ivan Cankar.

Spominjam se šolskih dni v stari domovini iz pred in medvojne časa. Takrat je bilo v časopisih na Slovenskem večkrat omenjeno ime Ivana Cankarja, tiskano je bilo marsikatero njegovo delo in priobčalo so se kritike. Takrat sem bila še premajhna, da bi čitala njegova dela, ki so se tudi težko dobila. V ljudski šoli v Jaršah je bil za nadučitelja T o m a ž Petrovec. Njegovo ime oziroma njega cenim posebno sedaj, ko se zavedam njegovih besed, katere je nam zadnjeletnikom večkrat govoril. Rad nam je pripovedoval o slovenskih pisateljih in o Ivanu Cankarju. Razkladal nam je tudi njihova dela in pesmi. "Zibeti vrli mož ne sme zasnje, iz bratov sreče njemu sreča klije, veselje ljudsko v njegovem očesu sije in tuja solza mu meči arce." Pozneje sem spoznala, da nas je hotel učiti spoznavanja in čutenja do bližnjega. Rekl so, da je bil liberalac in navdušen Sokol. V Domžalah je veliko pomagal pri nabiranju prispevkov za gradnjo Sokolskega doma, tako da je ta lepa stavba danes tudi njemu v ponos. Pred par leti je umrl. Ohranila sem ga v lepem spominu.

To mi je v dokaz, kolike vrednosti je vžgajanje otrok v delavski zavesti. V Chicagu imajo otroci to priliko v šoli Rdečih sokolčev vsako soboto dopoldne v Slovenskem delavskem centru na 2301 S. Lawndale ave. V nedeljo jih pa boste videli, ko bodo nastopili pred uprizaritvijo igre "Jakob Ruda" v petju in govoru pod vodstvom Anne Beniger. Prodajajo tudi vatponice za to prireditev in od vsake dobijo pet centov "zaslužka." Kupite jih, kadar vam jih ponudijo, da boste njihovo navdušenje še večji. Prihodnji petek, dne 29. oktobra, pa bodo Sokolčki imeli svojo "halovinsko" prireditev zvečer v Slovenskem centru. Poleg učenja se seveda tudi radi veselijo. Pridite tudi vi in se z njimi zabavajte dne 24. in 29. oktobra!

Kristina Turgin.

Malo tega in onega

Ivan Molek

Jezuiti snubijo socialiste — komunisti snubijo jezuite!

V starokrajsem listu čitam:

"V Avstriji se zadnje čase rešimski in katoliški cerkveni krogi trudijo, da bi do boljših odnosov s socialisti, ki se ne morejo pozabiti krvavega dunajskega kolja. Posebno agilen je v tem pogledu njevavstrijski škof Gfoellner. Sedaj se mu pridruži v Wiener Kirchenblattu tudi je Reisenberg, ki je napisal daljši članek z naslovom "Mi socialisti demokrati". V članku kazuje Reisenberg, da avstrijski socialisti niso stremeli za ničemer drugim, kor za tem, kar zahtevajo sv. pismo in poglede ureditve socialnih odnosov. M socialistov je stopilo v socialno demokrasko samo zato, ker so videli, kako laški delodajalci grobo krájio nauke pape socialnih okrožnic. Zaradi tega je možno delovanje z ogromno večino bivših markai Pater Reisenberg očita avstrijskim politivideteljem, da so napravili po februaruak voluciji s preganjanjem marksistov v škodo. S tem so povzročili, da je odšel marksistov med komuniste, del pa med ne. Sedaj pa je skrajni čas, da se poskušajo viti zveze s socialisti, ki lahko Avstriji pomagajo."

Avstrijski jezuiti, zviti kot so povsod, skušajo pridobiti socialiste za katoliškostično diktaturo v Avstriji. Poročila iz dvirov pričajo, da tega ne bodo nikdar dokajti ogromna večina socialistov v Avstrijo ločno vztraja pri svojih zahtevah za restiranje demokracije. Nasilne metode Dosaovih rabljev, importirane iz fašistične je, jih niso strle, še manj pa bodo nasledlim demagoških jezuitov. Avstrija mora demokratična in tedaj spet pride dan avskega socialističnega delavstva!

Zdaj pa pogledimo na nasprotni ekakaj delajo komunisti. Na primer drobnaičica naših komunistov v Ameriki, katere za svojega "spokesmana" neko zmešan v Pennsylvaniji. Ta reva, ki slovenski sasi ne zna, je v obrekovanju in zavijanju suito "izobražena", v ostalem pa je le orodje hrvaških Stalinovih agentov. Kiški jezuiti so veliki hipokriti, kar je že d pribito, ampak peščica naših komunist jezuitov jih grozi prekositi v svoji najnotaktiki. Nočejo na dan s svojo pravo b Stalinistično — komunistično, temveč skmekati vodo in ribariti v kalnem pod f "antifašisti". . . V svojih kalnih vodahlinijo tudi jezuitom in terjalkam, telahko spijo pod siliko matere božje, pa jil ne grize . . . Hahaha, seveda ne! Noben bol nič ne grize. Jaz lahko brez skrbi spid di pod siliko srpa in kladiva . . .

Nihče, ki je iskren in pošten, ni samo "a pač pa je predvsem "pro" — in to je, kar je. McCormick, lastnik čikaške Tribune, torično reakcionarnega, burbonskega lista tudi trka na prsi, da je "antifašist". Tak je trkal tudi Doriot, ko je z gromskim krivolil komuniste v Franciji. Kaj je Ddanes? Doriot je najlepše dokazal, da o munističnega "antifašista" do fašista je en korak . . .

Arabaki pregovori

Ce je luna s teboj, so tudi vse zvezde s t Zgovoren petelin kikirika že v jaju. Kdor je ukradel jajce, bo ukradel tudi bloda.

Tudi če svojemu psu obe ušesi odrežeš, bo s tem iztrebil njegovih napak.

Trdi, da je lev — zakaj potem laja?

Prava odličnost ne pozna norčevanja.

Kdor hoče popraviti norca, je sam norca.

Ima piščalko v rokavu, pa vendar žvižgi usti.

Tam, kjer je moja žena, je tudi moja vina.

Ce hoče Bog nekoga kaznovati, mu razjezik.

O, srečnica: Tebe tepe vsaj tvoj mož! nesrečnica, pa dobivam udarce le od svoj očeta.

Vrzi srečnika v morje — vrnil se bo z ženskama je kakor mačka, ki prede (mno). Mnogo očenašev in nič vesti.

Ce je ženska v hiši, tedaj so tla zgornja, a je spodaj.

Pes skoči le preko nizkega zidu. (Prost človek se pred velikimi klanja, nižje ljudi zasramuje.)

Ce bi bil Bog krošnjar s svetilkami, bi bil davno odpravil noč.

Pridna ženska prede celo z glavnikom.

Pred dvajsetimi leti

(Iz Prosvete z dne 22. oktobra 1917.)

Domače vesti. Vlak je ubil slovenskega nika Pavla Hribarja in njegovo sestro v linwoodu, O., ko sta hotela prevoziti prost avtomobilu.

Delavske vesti. Strajk rudarjev v Ariz je končan s priznanjem unije.

Svetovna vojna. Francozi so pričeli z ofzivo ob reki Alsi. V novi bitki v Rižansk zalivu so Rusi potopili šest nemških bojnih dij.

Ruska revolucija. Centralni izvršni delsko-vojaški svet v Petrogradu je objavil rovine pogoje za Rusijo.

Razgled po jugu

Anton Garden

(Nadaljevanje in konec.)
Proti West Virginiji

Drugi teden mojih počitnic sem porabil v okolici Bridgeporta. O Asheville sem zapustil v soboto zjutraj, prenočil v Bluefieldu, W. Va., in v nedeljo zvečer dospel v Wheeling, kjer me je čakal z avtom Victor Hribar ml. iz Windsor Heightsa, moj bratranec v drugem kolezu, in me odpeljal k Hribarjevici.

Tudi vožnja iz Asheville v Wheeling je z dobrim busom ali avtom prijetna in dokaj slikovita. Tudi tukaj se vozi le po hribovih in dolinah. Le sem pa tam našel na kakšno miljo ravne ceste, večinoma pa se cesta zvija kakor kača. Sem pa tam zdrčim kakšno mestce ali vas. Po West Virginiji že opazim boljše ceste, čeprav hribovite, kakor so jih videl po Kentuckyju, Tennesseeju in North Carolini.

Mislil sem, da bom po Zapadni Virginiji videl več premoženj, toda cesta iz Bluefielda v Charleston se jim večinoma izogiba. Le v enem kraju, v nekem prahu sem videl nekaj premoženj. Kakor mi je pravil nek rudar, ki je prisel v tem kraju in šel v bližnje mestce, delajo srednje. Nekaj rogov dela po polno paro, nekaj pa nič. Iz njegovega govora sem razvidel, da rudarji znajo bolje ceniti užitek kakor so jo pred razsulo po splošni stavki leta 1927. Njegova vrednost so spoznali, ko so nakladali premog po 25 centov na tona.

Stari kraji, stari znanci

Na ravno cesto smo zopet prišli, ko smo dosegli Wellsburg, W. Va., oziroma Marion, O. Od tukaj smo se vozili po ohlajski strani znane reke do Bridgeporta. Ko smo dosegli Powhatan Point, ni je pokrajina pričela postajati bolj znana, ko pa smo dosegli Bellaire, sem bil že kot doma. Prišel sem v bolj znane in tudi bolj "domače" kraje kakor sem jih zapustil teden prej v Chicagu.

Ko sem prišel v Wheeling, sva s Victorjem Hribarjem stisnila roke in se odpeljala na devet milj oddaljeni Windsor Heights, ki stoji z zapadne strani na kolostnem, strmeh hribu na bregu reke Ohio.

S Hribarjevimi se nismo videli od lanske pomladi, ko sem jih bil obiskal za par dni tekom mojih počitnic. Ostale dneve sem bil prebil v Clevelandu, večinoma na konvenciji socialistične stranke. Windsor Heights sem našel prav takšnega kakor je bil pred poldrugim letom — skup komunističnih hiš s prašnimi cestami na vrhu hriba, s katerega je lep razgled po ohlajski strani.

Pri Hribarjevih nič novega. Victor st. tak kot je bil — genialen in dobrodušen človek. Njegov upogojen hrbet pričja, da je dolgo gara pod zemljo — nad 40 let tukaj in v starem kraju. Njegova soproga in moja sestra Pepa se menda redi od samega smeha in dobre volje. Sin Victor je do ušes zaljubljen in se rad ozira proti Glencoeu, drugje je fajf fant. Pogrešal sem starejši Hribarjeve hčere Josephine, ki se je omožila in živi v

Adahi, Pa. Mlajša hči Mary, ki je pravi tip matere, dela v tovarni v Carrolltonu, O. V petek večer je prišla domov v družbi Morelovih, pri katerih stanuje. V stavki je bila devet tednov in se je pripravljena tudi stepiti za CIO. Kot mi je povedala, se tudi pred bossi, ki hočejo delavcem vsiliti unijo ADF, ne boji pokazati svoje gorečnosti do CIO, kljub temu ima kredit pri njih. Bojazljivca ali petolizca itak nikdo ne spoštuje.

Tako v nedeljo večer se pogovorimo, kako in kaj bo čez teden. V ponedeljek, ko pride Victor ml. z dela, gremo na Piney Fork k Nacetu Ziembergerju, v terek v Bridgeport k Snoyu in Rebolu, v sredo na Glencoe k starim znancem, četrtek je prost, v petek pričakujemo Joe Kozlevčarja, mojega bratranca, iz Brownsville, Pa., Josephine iz Adaha, Mary in Morelovih iz Carrolltona. V soboto zjutraj zopet odhajam proti Chicagu. Tega reda smo se tudi držali.

Kako je bilo ostale dni počitnikovanja v teh krajih, je poročal že Nace Ziemberger, ki se mi je pridružil kot "pomočnik", kakor sam pravi. (Hvala za pomoč, Nace!) Vse nadaljnje opisovanje z moje strani bi bilo le ponavljanje, potopis pa se je že itak raztegnil.

Zadnji dan mojih počitnic, v soboto ob desetih zjutraj, zasedem bus v Wheelingu in se odpeljem proti Columbusu, od tam proti Indianapolisu in končno proti Chicagu. Vožnja po hribovih in hribovih vzhodnega Ohia je zelo lepa. Oči se ti pasejo po lepih sadovnjakih in farmah ter prijaznih mestcih in vaseh. Prijetna bi bila še bolj, ako bi bil dobil boljši bus. Pozneje sem izvedel, da je zapustil drugo postajo v Wheelingu deset minut pred mojim odhodom bus modernega tipa, ki je vozil direktno v Chicago po veliko krajši poti. Toda po toči zvoniti je prepozno. V Chicagu sem se pripeljal v nedeljo ob štirih zjutraj dne 26. septembra, povsem zadovoljen z mojim počitnicami.

Odbor CIO organiziral milijone delavcev

(Nadaljevanje s 1. strani.)
željo," da postanejo člani tekstilne unije. Ta želja je izražena v podpisu pristopnih kart. Od teh jih dela že 250,000 pod kolektivnimi pogodbami, katere je odbor sklenil v tovarnah, ki niso bile nikdar prej organizirane. Kljub vigilantnemu terorizmu je na jugu 100,000 tekstilnih delavcev podpisalo karte, da žele spadati v tekstilno unijo.

Uradniki avtne unije so poročali, da je ta organizacija narasla skoraj na 400,000 članov, ob pričetku kampanje CIO pa jih je imela le 30,000. Kavčukaraka unija je narasla z majhne skupine nekaj sto dobrostojećih članov na 75,000. Ob ustanovitvi oziroma pridružitvi CIO je imela \$540 mesečnih dohodkov in dva organizatorja, zdaj ima 12 stalnih organizatorjev. Vdila je 60 stavk in vse dobila razen dveh.

Unija Office and Professional Workers, ustanovljena maja t.

Carl Hubbell (levo) in Vernon Gomez, žogometna igralca.

l. je narasla od 8600 na 25,000 članov. Ima 49 postojank v 35 mestih in 21 državi. Uradniki so poročali, da so izgledi, da unija v nadaljnjem letu narasne na 75,000 članov, ako bo dobila zadostno podporo od CIO.

American Newspaper Guild je poročal 13,328 članov, skoraj 3000 več, odkar se je pridružil CIO. Vred velike antiunijake kampanje časnikarskih baronov se mora unija boriti proti največjim težkočam.

To so le nekatere unije CIO, ki so poročale o stanju organizacije in problemih. Vse skupaj so sile, s katero mora računati ADF tudi v slučaju krvave civilne vojne, katero je napovedala na denverski konvenciji. Upati pa je, da bo prišlo do poravnave konflikta in do strnitve mogočnega sile organiziranega delavstva. CIO bo vsekar nadaljeval s kampanjami.

Lewis in Green sta še daleč narazen

Konferenca v Washingtonu ne bo končala spora

Washington, D. C. — (FP) — Mir in enotnost v družini organiziranega delavstva ne bosta dosežena na konferenci, ki se prične prihodnji ponedeljek med predstavniki Odbora za industrijsko organizacijo in Ameriške delavske federacije v Washingtonu. Tako sodijo poučeni ljudje, ki so zasledovali potek konference unij CIO in konvencije Ameriške delavske federacije.

Washingtonska konferenca bo morda ustvarila podlago za nadaljnja pogajanja, ne bo pa odpravila vzrokov, ki so povzročili konflikt. Preveč je še ovir na poti v sporazum in te še ne bodo tako kmalu odstranjene.

Argument voditeljev unij CIO je, da mora enotnost v delavskem gibanju sloneti na osnovi načel industrijskega unionizma v industrijah masne produkcije in militantnem unionizmu na vsej črti, drugače nima nobene pomena. "V dobi dveh let," pravijo zagovorniki Industrij-

skega unionizma, "so unije CIO početverile število svojega članstva. Imamo močne in trdne organizacije v jeklaraki avtni, kavčukaraki in drugih industrijah, kjer se prej unijake gibanje ni moglo razviti. Naši uspehi dokazujejo, da smo bili v pravem, ko smo trdili, da hočejo biti delavci v industrijah masne produkcije organizirani v industrijskih unijah, dočim voditelji Ameriške delavske federacije poudarjajo, da je v federaciji prostor za obe formi unionizma. To naglašajo, čeprav niso hoteli ustanoviti industrijskih unij ne v jeklaraki in ne v avtni industrijah. V septembru l. 1936 je izvršilni svet ADF suspendiral unije CIO iz federacije, da si ni imel te oblasti, ter s tem odvzel besedo predstavnikom teh unij na konvenciji ADF v Tampu, Fla."

Na drugi strani pa Green in drugi voditelji ADF trdijo, da so morali suspendirati unije CIO, ker so uzurpirale jurisdikcijo unij Ameriške delavske federacije. CIO je dualno gibanje in bilo je ustanovljeno, da vodi boj proti federaciji.

Kakor vse kaže, ne bo nobena grupa revidirala svojega stališča, ker bi to pomenilo kapitulacijo. Enotno delavsko gibanje, v katerem bi bila strnjena armada nad sedem milijonov organiziranih delavcev, bi bila dobra stvar, toda izgledov, da bo prišlo do tega na konferenci v Washingtonu, še ni.

Sovražnik unij CIO prijatelj nacijev

Seattle, Wash. — Tukajšnji župan John F. Dore, ki se je na konvenciji Ameriške delavske federacije v Denverju bahal, da je razbil vse unije CIO v Seattleju, je odprl pristajač nemških fašistov. Zadnji teden je svoj odhod na konvencijo federacije odložil za dva dni, da je lahko nastopil kot govornik na nacističnem shodu, kjer je tudi salutiral po hitlarsko.

To je popolnoma v skladu z njegovo fašistično politiko, s katero skuša razbiti časnikarsko stavko pri listu Seattle Star in katero kaže pri razbijanju unij CIO. Unije CIO sicer ni še nobene razbil, pridno pa sodeluje z raketirskim unij-skim carjem Beckom pri tem početju.

Na nacističnem shodu je bil župan Dore prisrčno sprejet. Predsednik nacistične organizacije Otto H. Giese je pri predstavljanju župana rekel: "Zelo težko je dobiti javnega uradnika, ki bi hotel govoriti na takem shodu. Večkrat smo že vprašali kakšnega uradnika, da bi nam govoril, toda so vsi odklonili vso prisotnosti druge (nacistične) zastave." Srečni smo torej, da imamo zdaj župana Doreja med nami, ki ni tak bojazljivec.

"To je res," je predsedniku shoda padel v besedo župan Dore. "Županujem že dva termila in se nikogar ne bojim, najmanj pa kakšne zastave." Z nanimanjem je poslušal Giesaja, ki se je kot Hitlerjev pristajač ponašal, "da v Nemčiji ni nobenih stavk in delavskih nemirov," ker je Hitlerjev režim razbil vse, nekdanje mogoče unije in druge delavske organizacije.

V tem primeru skuša tudi Dore posnemati Hitlerja. Na konvenciji ADF je pozival delegate in konservativne voditelje na nasilno razbitje unij CIO. One, ki še obstoje v Seattleju, bo kmalu pognal v morje. Bahal se je tudi, da je razbil časnikarsko unijo.

Toda prav tiste dni, ko je župan Dore hujkal delegate na delavsko civilno vojno, je v Seattleju 32 krajevnih unij CIO z 22,000 člani ustanovilo mestni svet industrijskih unij. Prav tiste dni je tudi pet tisoč poljedeljskih delavcev v Washingtonu zapustilo ADF in se pridružilo CIO.

V časnikarski stavki pri Seattle Staru je pokrajinski delavski odbor odredil novo zaslišanje vlad nadalnjih kršitev delavskega zakona po upravi. Stavkarji so pridobili 22 velikih firm, da so prenehale z oglaševanjem v tem listu.

Ob 60 letnici gramofona

Te dni bo poteklo 60 let, odkar je Edison dobil prvi patent za izum gramofona.

Edison je imel tak plemenit značaj, da se je vedno spominjal svojih sodelavcev in da jih ni preziral pri omembi njihovih zaslug. Samo enemu — in to je Edison pozneje baje tudi večkrat priznal — je dejal krivico. Nikdar ni jasno povedal, da gre za sluzga in pobuda za eno izmed največjih iznajdb — gramofon — prav temu možu. Pa so bile tudi okoliščine, ko se mu je porodila misel, da bi ustvaril govorilni stroj, tako svojevrstne.

Zgodilo se je takole: Leta 1876 je dogradil veliki iznajditelj nove laboratorije in delavnice v Menlo Parku. Velikost teh naprav je osepila celo Američane, ki so sicer vajeni velikih razsežnosti. Časopisi so vsak dan prinašali senzacionalne članke o teh praviljenih Edisonovih delavnicah. Veliki izumitelj je bil aredišče ameriške pozornosti. In takrat se je zgodilo, da je Edison sprejel nekega mladega poročevalca, ki si je obetal z obiskom znamenitih laboratorijev svoj prvi zaslužek. Mlademu poročevalcu je bilo ime Harvey ali Harley.

Poslušanje s konci prstov

Pri obhodu po delavnicah je zagledal William pod avilnim prtom majhen aparat z govorilno trobo. O tem aparatu pa iznajditelj ni hotel dati nikakega pojasnila. Osnovna zamisel, na kateri je bil aparat zasnovan, se mu je namreč zdela neizvedljiva. Hotel je ustvariti aparat, kjer bi se zvočno valovanje prenašalo z opne na iglo. To valujoče gibanje, ki bi ga otipali s prsti, bi pa občutili kot besede in stavke.

Osnovna zamisel je bila torej, da bi poslušali s konci prstov, seveda z nekoliko vaje. To je bil neprecenljiv dar za gluhe in naglušne. Ko se je pa kmalu pokazalo, da je ta zamisel neizvedljiva, je Edison postavil mali aparat "v kot", kakor je sam dejal.

Slovenska Narodna Podporni Jedinota

2637-59 So. Lawrence Ave. Chicago, Ill.	
GLAVNI ODBOR	
UPRAVNI ODBOR:	
Vincent Calahor, predsednik.....	2637 S. Lawrence Ave., Chicago, Illinois
F. A. Vider, gl. tajnik.....	2637 S. Lawrence Ave., Chicago, Illinois
Lawrence Grudnich, pomoč. taj.....	2637 S. Lawrence Ave., Chicago, Illinois
John Vavrich, gl. blaginjski.....	2637 S. Lawrence Ave., Chicago, Illinois
Phil Gordin, upravitelj glavnice.....	2637 S. Lawrence Ave., Chicago, Illinois
John Mohr, srednji glavnice.....	2637 S. Lawrence Ave., Chicago, Illinois
PODPREDSEDNIKI:	
Andrej Vidrih, prvi podpredsednik.....	609 Russell Ave., Johnstown, Pa.
Frank Balta, drugi podpredsednik.....	508 S. 15th St., Milwaukee, Wis.
John Padbury, Jr., prvi distriktni podpredsednik.....	Box 237, Strabane, Pa.
Camille Karnick, drugi distriktni podpredsednik.....	2637 W. 48th St., Cleveland, Ohio
John Klannak, tretji distriktni podpredsednik.....	614 Todd St., La Salle, Ill.
Edward Tomala, četrti distriktni podpredsednik.....	Box 151, Walsenburg, Colo.
GOSPODARSKI ODBOR:	
Math Petrovich, predsednik.....	522 E. 131st St., Cleveland, Ohio
Vincent Calahor, gl. tajnik.....	2637 S. Lawrence Ave., Chicago, Illinois
F. A. Vider.....	2637 S. Lawrence Ave., Chicago, Illinois
John Vavrich.....	2637 S. Lawrence Ave., Chicago, Illinois
John Otto.....	231 S. Prospect Ave., Cleveland Hills, Ill.
Donald J. Lotrich.....	1537 S. Trumbull Ave., Chicago, Ill.
Joseph Egan.....	1436 S. Lombard Ave., Berwyn, Ill.
POROČNI ODBOR:	
John Garick, predsednik.....	414 W. Hay St., Springfield, Ill.
Frank Barick.....	19611 Muehlen Ave., Cleveland, Ohio
Anton Sulzer.....	Box 57, Arma, Kansas
Frank Vavrich.....	615 Toner St., Luzerne, Pa.
John Trudel.....	Box 257, Strabane, Pa.
NADZORNI ODBOR:	
Frank Balta, predsednik.....	2637 S. Lawrence Ave., Chicago, Illinois
Fred Malgou.....	25 Westlake Ave., Port, Illinois
Milan Medvedich.....	18986 Arden Ave., Cleveland, Ohio

"All right!"

Zagonetka pod avilnim pritjem z govorilno trobo, opno in iglo na poročevalcu ni dala miru. S svojo bujno domišljijo je sestavil članek, ki je nekaj dni nato izšel v njegovem časopisu pod senzacionalnim naslovom "Konserviran človeški glas" in sбудil ogromno pozornost. Najnovejšo Edisonovo iznajdbo so primerjali s praviljenim poštnim rogom, kjer sadone smrli zvoki šele takrat, ko se prično tajati.

Ko je "čarovnik iz Menlo Parka" na hitro prečital objavljeni članek, si je za nekaj minut pokril oči z levico, nato je pa izročil časopis nekemu svojemu sodelavcu, ki je bil prav takrat skupaj z njim v sobi, z besedami "All right."

Po njegovem naročilu so pri neali aparat "iz kota" in Edison se je še tisti dan prišel na novo ukvarjati z njim. Bilo je konec leta 1876. Kakor vedno, kadar je Edison videl določen cilj pred seboj, so tudi zdaj delali s podvojeno hitrostjo. Konec poletja 1877, torej pred 60 leti, je pa že imel britanski patent v rokah — prvi patent za gramofon. Igla govorilne opne je zdaj drsela po posebnem valu, obloženem s staniolom, ne pa z voskom kakor prej.

Ker si Edison ni bil sam zadovoljen s tehniške naloge, da izumi govorilni stroj, in je imel elemente stanj pripravljene v drugačne namene še od prej, je pozneje večkrat omenil, da ne ve, ali je res sam iznašel gramofon: po njegovem spominu mu je tudi oni časopisni poročevalec nevede pokazal pot k izumu.

SVETLO ZA UDOBNO OČI! SVETLO ZA LEPOTO!

Z NOVO 1938 I. E. S.

Boljša svetloba Lepši razgled

SVETILKE

I.E.S. Studentovska Bridge svetilka

Obrabljajoča — srebrne, bronzne ali ivry in slato barve — svilene senčnice v blede-rujavi ali bananast-ere barvi. \$12.50

I.E.S. Namizne svetilke

Holophane reflector — pliterane srebrne, bronzne, ali blondijske barve. Svilene senčnice — jačje lupine ali tem. \$11.05 no rujaže za.

MALO NAPLAČILO TAKOJ

ostalo mesečno z vašim računom za elektriko

Vi boste imeli dvojno zadovoljstvo od teh I.E.S. svetilk. Ne le, da napravijo vaš dom krasnejši, ampak tudi varujejo vaš vid. Oglejte si množino atraktivnih vzorcev... podnih, mostnih, obračajočih, študentovskih, namiznih in gori pripetih modelov. Cena zmerna. Dobe se na liberalne obroke.

COMMONWEALTH EDISON ELECTRIC SHOPS

Downtown—77 W. Adams St., 132 S. Dearborn St. — Tel. RANdolph 1200, LOvel 1219

4562 Broadway	4231 W. Madison St.	857 W. 63rd St.
4433 Irving Park Blvd.	3460 S. State St.	7950 E. 92nd St.
2733 Milwaukee Ave.	4824 S. Ashland Ave.	10446 S. Michigan Ave.

Železniški tunel na črti Santander-Gijon po razdejanju. Eksplozija dinamita, ki so ga položili španski rudarji, je uničila tunel.

F. M. DOSTOJEVSKI:

Bratje Karamazovi

Roman v štirih delih s opicologom—Povelje Vladimir Levčič

Ce bi me kdo naravnost vprašal: "Ali je mogoče, da sta mogla vaa ta toga in nemir nastati v njem samo zato, ker truplo njegovega starca ni neutegoma dobilo zdravilne moči, ampak je, narobe, zapadlo prerani trohno?" — tedaj odgovorim na to brez ovinkov: "Da, res je bilo tako." Prosil bi le čitatelja, naj se nikar prehitro ne zasmeje čistemu srcu mojega mladenciča.

Jaz sam, ne samo da nimam namena prositi zanj odpustanja ali izgovarjati in opravičevati prostodušnosti njegove vere na primer z njegovimi mladimi leti ali premajhnimi uspehi v znanostih, s katerimi se je dotlej ukvarjal itd., itd., — ampak celo narobe storim in odločno izjavim, da čutim iskreno spoštovanje do čudi njegovega srca. Ni dvoma, nekateri mladenci, ki oprezo sprejema arčne dojme in že ume ljubiti samo toplo, ne pa ognjevit, a sicer točnim, a za njegova leta vendarle preveč razsodnim in zato cenim umom — tak mladenci, pravim, bi se bil ognil tega, kar se je zgodilo z mojim mladenci; toda v kakem primeru je vendarle bolj pošteno, da se človek preda zanosu, pa naj bo tudi nerazumen, samo da izvira iz velike ljubezni, nego če se mu vobče ne bi predal. In v mladosti še toliko bolj, zakaj malo obeta mladenci in majhna mu je vrednost, če je že kar od sile stanovit v svoji razsodnosti — tako mislim jaz! "Toda," bi tu nemara vzkliknili razumni ljudje, "vsa mladenci vendar ne more verovati v tak predsodek in vaš mladenci ni nikakr zgled za ostale." Na to odgovorim: "Da, moj mladenci je veroval, veroval je sveto in neomajno, a vzlic temu ne prosim zanj odpustanja."

Vidite: čeprav sem zgoraj povedal (nemara celo prehitro), da ne mislim pojasnjevati ter izgovarjati in opravičevati svojega junaka, vendar vidim, da je zaradi nadaljnjega umevanja povedati vzlic temu treba nekaj pojasniti. Takole pravim: tu ni, da bi govorili o čudežih. Slo ni za to, da bi bil kdo v svoji nestrpnosti lahkomišelnost prikaval čudežev. Aljoša ni potreboval čudežev, da bi zaradi njih alavil zmago kaj vem kakih prepričanj — nikakor ne, niti ne zaradi kakršnekoli prejšnje, naprej usvojene ideje, ki naj bi čim prej triumfirala nad kako drugo — o ne, nikakor ne: v vsem tem in pred vsem, na prvem mestu, je stal tu pred njim obraz — in samo obraz — obraz njegovega ljubljene starca, obraz pravičnika, ki ga je tolikanj oboževal in častil. Prav to je tisto, da se je vaa ljubezen, ki se je skrivala v njegovem mladim in čistemu srcu do "vseh in vsakogar", takrat in če vse leto dni pred tem, časih, čeprav morda celo nepravilno, vaa osredotočala največ le na eno bitje, vaa v najslabnejših poletih njegovega srca — na njegovega ljubljene starca, ki je bil zdaj preminul. Res je, da je to bitje tako dolgo stalo pred njim kot neoporečni vzor, da vobče ni več moglo biti drugače, kakor da so se vse njegove mlade moči in vse njihovo stremljenje izključno namerile k temu vzoru, katerikoli tako zelo, da je malone pozabil na "vse in vsakogar." (Pozneje se je sam spominjal, da je bil tistega težkega dne čisto pozabil na brata Dmitrija, zastran katerega se je še prejšnji večer tolikanj žalostil in skrbel; pozabil je tudi, da mora nesti ljubečkovemu očetu dve sto rubljev, čeprav se je bil takisto večer tako goreče namenil, da to stori). A čudežev ven-

darle ni potreboval, ampak samo "višje pravičnosti", ki je bila po njegovem prepričanju prikrajšana, in prav to je bilo tisto, kar je zadalo njegovemu srcu tako okrutno in nenadejano rano. In kaj za to, da je dobila v Aljoševem pričakovanju ta "pravičnost" že po samem teku stvari obliko čudežev, ki se jih je neposredno nadejal od zemeljskih ostankov svojega oboževanega bivšega vodnika? Tako so vendar mislili in pričakovali v samostanu vsi, še tisti, ki se je Aljoša klanjal njihovu razumu, na primer tudi sam oče Paisij. In tako je Aljoša, ne da bi se vznemirjal s kakimi dvomi, odel tudi svoje misli v isto obliko, v kakršno so jih odeli vsi drugi. Vse to se je bilo že zdavnaj tako uredilo v njegovem srcu, v teku vsega leta dni njegovega samostanskega življenja, in njegovo srce se je bilo že navadilo tega pričakovanja. Toda hlepel je po pravičnosti, do pravičnosti, ne samo po čudežih! In glej, tisti, za katerega se je nadejal, da bo povzdignjen nad vse druge ljudi na svetu — prav tistega je zdaj zadelo nametu slave, ki se mu je spodobila, ponižanje in osramočenje! Zakaj? Kdo je to sodil? Kdo je mogel tako razsoditi? Ta vprašanja so takoj napolnila njegovo neizkušeno in deviško srce z neznosno muko.

On ni mogel brez užaljenosti in celo brez globokega ogorčenja prenesti tega, da je bil najpravičnejši vseh pravičnih predan tako lahkomišelnim tolpi, ki je bila tolikanj nižja od njega, v toli porogljivo in zlobno zasmevanje. Nu prav, pa naj vobče ne bi bilo čudežev, naj se ne bi zgodilo nič posebnega in naj se ne bi izpolnilo tisto, česar so neposredno pričakovali; toda zakaj se je zgodilo to onesačenje, zakaj je bila dovoljenja sramota, zakaj je nastopil ta nagli razpad, ki je "prehitel prirodo", kakor so govorili hudobni menihi? Zakaj ta "migljaj", kakor ga zdaj z očetom Ferapontom vred tako zmagoslavno imenujejo, in kako morejo misliti, da imajo celo pravico do takih zaključkov? Kaj je potlej Previdnost in njen prst? Zakaj je skrila Svoj prst "v trenutku, ko ga je bilo najbolj potreba", prav kakor da se hoče sama podrediti slepim, nemim, neumljenim zakonom prirode? Tako je ugibal Aljoša.

To je bilo tisto, zaradi česar je Aljoši krvavelo srce, in seveda, kakor sem že povedal, v ospredju je stala tu oseba, ki jo je ljubil bolj od vsega na svetu: saj ona je bila "osramočena", ona je bila "onečaščena"! Recimo, da je bilo to mrmljanje mojega mladenciča lahkomišelnost in nerazsodnost, a vendar, še v tretje po novim (in naprej priznam, da je morda tudi to lahkomišelnost): vesel sem, da se moj mladenci v tem trenutku ni pokazal tako razsodnega, zakaj pri pametnem človeku se vselej oglasi tudi razsodnost, kadar pride zanj pravi čas; a če se v takem izjemnem trenutku v mladeniškem srcu ne oglasi ljubezen, kdaj naj se potlej oglasi? Vendar pa pri tej priliki ne bi hotel zamolčati nekega čudnega pojava, ki je v tej usodni in za Aljošo toli zmedeni minuti nastopil v njegovem umu, čeprav samo za trenutek. To novo nekaj, kar mu je hipno prešinilo duha, je bil akoro mučni dojem, s katerim se je Aljoša zdaj neprestano spominjal svojega večerajnjega razgovora z bratom Ivanom. Posebno zdaj.

(Dolje prihodnjik.)

Pripovedka o belem telčku

(Prosto po Jan Pravdovi zgodbi pripoveduje Ivan Vuk.)

Želite, da vam povem pripovedko o belem telčku? Želite, da bi vam jo povedal? Dobro, povedal vam jo bom. Poslušajte!

I.

Bilo je v Rusiji nekoč. Živel je kmet-mužik, kakor so živeli drugi kmetje-mužiki. V svojem gospodarstvu je imel krave in belega telčka. Skoraj vsak mesec se je njegovo gospodarstvo obogatelo z belim teletom. Telčka pa je navadno kmet-mužik prodal mesarju za en rubelj. Ko pa je nekoč zopet pripeljal na trg belega telčka, se mu je pridružil kučtravi študent, ali kaj je bil, in rekel:

"Bedak! Zakaj si prodal tele samo za en rubelj? Prepusti kupčijo meni, prodal ti ga bom za dva rublja, samo če mi daš pol rublja za nagrado."

Kmet-mužik se je zamislil: Dva rublja, lep denar. Pol rublja temu študentu, ali kaj je že, ostane mi še vedno eden rubelj in pol. Več, kakor doslej.

"Velja," je rekel, "če prodáš telčka za dva rublja, je pol rublja tvoje."

Študent, ali kaj je že bil, je zaklical mesarju odločno in korajžno:

"Hej, mesar! Dva rublja za telčka."

In mesar je odšel dva rublja, kajti moral je imeti meso.

II.

In zdaj se je začelo.

"Gostilničar, daj mi kosilo," je rekel delavec.

"O, prosim," se je poklonil gostilničar: "Toda od danes naprej je kosilo štirikrat dražje."

"Kako štirikrat? To je odušstvo!"

"Teleta so se podražila. Ne morem pomagati!"

III.

Tovarnar je izplačeval mezde.

"Podpišite, da ste prejeli!" Delavec je gledal.

"Kosilo se je podražilo. Povšajte mezdo."

"Nesramnost," se je zarezal tovarnar.

"Skregajte se z gostilničarjem," je rekel delavec in tovarnar je moral povšati mezdo.

IV.

Tovarnar je predložil trgovcu račun za naročene žblje.

"Prosim, to je pomota!"

"Ni pomota," je odgovoril tovarnar. "Delavec je zahteval zvišanje mezde in sem moral dati. Kje vzeti? Moral sem povšati ceno žbljem."

"In to šeststokrat? Ali se ne bojite boga?"

"O tem se pa pogovorite z delavcem," je skomignil z rameni tovarnar.

V.

Mužik je stopil v trgovino. "Dober dan! Nekaj žbljev potrebujem."

"Žbljev? ... Prosim ... Toda so se podražili. Draginja raste."

"Podražili? ... Kako to? Saj jih je v tovarnah na pretek."

"To se pa morate pogovoriti s tovarnarjem."

"Za koliko so dražji?", je vprašal kmet-mužik.

"Dvaintridesetkrat." "Dvaintridesetkrat? ... To je odušstvo, falotarija! Policiji naznanim!"

Naznanite, kaj mi mar. Tovarnarja naznanite!"

VI.

Čez tri mesece je mužik-kmet imel zopet belega telčka na prodaj. Gnal ga je na trg.

Naj vam povem drugo zgodbo o tem belem telčku? No, dobro, povedal vam jo bom. Poslušajte!

Kmet-mužika je zopet srečal študent, ali kaj je že bil in mu rekel:

"Prodajáš telčka?"

"Prodajam."

"Koliko?"

"Dva rublja, kakor pred meseci."

"Na," je rekel študent, ali kaj je že bil, in odšel kmetu-mužiku dva rublja. "Ali pol rublja boš dal zopet meni kakor takrat, ker sem ti tako dobro prodal telčka."

Kmet-mužik je bil zadovoljen. Kajti vseeno je dobil na mesto rublja, rubelj in pol. Če bi pa bil sam lahko telčka prodal za dva rublja, ni bil gotov. Samo to mu ni šlo v glavo, zakaj so zdaj naenkrat žblji tako dragi. Tudi študent, ali kdo je že bil, mu tega ni znal razložiti.

Kmet-mužik se je vrnil zadovoljen domov.

Študent, ali kdo je že bil, pa je gnil telčka k mesarju in ga prodal za šestintridesetkrat dražje. Mesar ga je zaklal in prodal meso gostilničarju stoosemstidesetkrat dražje. Gostilničar pa obede ljudem dvestopetstidesetkrat dražje.

Delavec je zahteval povišanje mezd. Tovarnar je odklonil njegovo zahtevo z grožnjo, da ga bo odpustil, a žblje je povišal vkljub temu za petstodvanajstkrat.

Ko je prišel kmet-mužik k trgovcu po žblje, se je kar za glavo prejel. Kajti trgovec je povišal ceno žbljem dvatisočosemstidesetkrat.

Kmet-mužik pa ni imel denarja. Moral je oditi brez žbljev.

VII.

"Žblje moram imeti," je govoril sam pri sebi kmet-mužik. "Prodal bom telčka. Kaj hočem. Tudi telček bo zdaj draž."

VIII.

Minilo je leto. Mužik-kmet je imel zopet belega telčka na prodaj. Želite, da vam povem tudi tretjo zgodbo o belem telčku?

Obrnila se je na peti in je hitela k mizi, da odmakne stole in se primerno nasmehe na vse strani. Pearl, ki še ni dobila svojih običajnih prvih gostov, je gledala za njo in je zmajala z glavo.

"Ne, čista umetnica res ni, prav ima ... umetnik ne more imeti v sebi toliko revolucije, ker bi sicer podiral tudi sam za seboj. In vendar, kaj je pravzaprav umetnost? ..."

Pri vohodu so se pokazali drugi gostje, drugi, priznani umetniki Villages. Pearl je pohitela, kakor prej Rubi, da odmakne stole, da vlijudno pozdravi v vse smeri. V kuhinji in v servilni predsobi so peli krožniki, ob pečen je renčal šef, toččaj je trdo postavilj naročene pijače na beli mramor, dekleta so brzela in stregla, odmikala stole novim gostom, odgovarjala aini mis Betzovi, kadar je hotela imeti to in ono pojasnjeno. Vprašanje o umetnosti se je zgubilo v šumu pogovorov, v akordih moderne godbe, v realnosti, ki je neoporekljivo podčrtala dejstvo, da najbolj cenjena umetnost je za enkrat denarni uspeh. Kaj umetniki, kaj njih dela! Miss Betzova se je takorekoč pokihala na vaako umetnost, ali umetnike je kljub temu znala vleči za nos z visokodonečimi frazami o njihovih umotvorih. In umetnica Rubi ali Pearl, ali kako drugo deklo, je ponesla na mizo še enega martinija!

In Rubi se je smejala ... Pearl pa je mislila na karikaturu, ki jo bo napravila za "Rdeči arp."

Ali ste že naročili Prosveto ali Mladinski list svojemu prijatelju ali sorodniku v domovino? To je edini dar trajne vrednosti, ki ga za mal denar lahko pošljete svojcem v domovino.

Predsednik Roosevelt govori ob otvoritvi novega mosta v Cagu. Roosevelt je v tem govoru obsodil fašistično razbojništvo.

Ji za šest rubljev, ni tako veliko napram drugi draginji.

In je gnil telčka na trg. Študent, ali kaj je že bil, mu je plačal šest rubljev. Vesel, da se je tako kupčija posrečila, je dal nagrade študentu, ali kaj je že bil, en rubelj in šel domov. Študent, ki se je sedaj že oblikoval v mešetarja, je pa prodal telčka mesarju štiridesetkrat dražje. Mesar se je sicer branil te draginje, ali mešetar ni dal in ker je mešetar moral imeti meso za gostilničarja in ta zopet za kosilo, je plačal. Ali povišal je ceno mesu osemtisočkrat.

Delavec si ni mogel več kupiti kosila. Zahteval je povišanje mezd za 30 odstotkov. Tovarnar ni hotel dati. Delavec je pričel stavkati. Tovarna je počivala. Tovarnar pa je prodal zalogo devettisočkrat dražje.

Kmet-mužik je prišel po žblje. Bili so tako dragi, da jih ni mogel kupiti. Majal je z glavo:

"To, kar prodam jaz, je vse tako ceneno. Vi tukaj pa imate tako strašne cene. Kako bomo živeli!"

In odšel je, ne da bi kupil.

In trgovce je moral zapreti svojo trgovino. Vse je obstalo. Vse je govorilo o krizi, hodilo v ponošenih oblekah ... Samo študent, ali kdo je že bil, tisti mešetar, je kadil debele cigare. Na rejenem trebuhu mu je visela težka zlata veriga.

Minilo je leto. Mužik-kmet je imel zopet belega telčka na prodaj. Želite, da vam povem tudi tretjo zgodbo o belem telčku?

Hočete? No, dobro, povedal vam jo bom. Poslušajte!

Kmet-mužik je gnil svoje belega telčka na trg. Srečal študenta, ali kdo je že bil, tisti mešetarja in šel je kar mi njega.

Mešetar ga je ustavil. "Kaj, se ne pozna?"

"Ti si, ki si kupoval od me bele telčke, da, kaj bi te ne znal!"

"In sem ti jih dražje plačal in ti pomagal do večjega izpička."

"Da. Toda jaz sem bos raztrgan, ti pa z zlato verigo s cigaro v ustih. Razloži mi, ko je to mogoče?"

Mešetar je mencil in ni več kako bi povedal.

Kmet-mužik pa se je nasmešljivo rekel:

"Jaz naj delam, stradam, boš ti bogat in sit. Moji telčki so ti bili zlata jama, mi pa črni osat. Toda spreglej sem. Sam bom prodal pram kupcu, da bo tudi on prodal svojemu odjemalcu."

Rekel je in šel. Mešetar pa ves omamljen gledal in ni vedel kaj bi.

In zgodilo se je, da je kmet-mužik prodal mesarju belega telčka za en rubelj, kakor v biv dni, mesar gostilničarju pa tako za svojo ceno, gostilničar pa delavcu kosilo. Tovarna je zopet odprla, delavec je pričel delati, trgovec prodajati, kmet-mužik je zopet lahko kupoval žblje po prejšnjih cenah.

Samo eden je bil, ki je trp pomanjkanje in glad.

Bil je mešetar ...

Takšna, vidite, je ta pripovedka o belem telčku iz tistih d

Anka:

Umetnici

(Nadaljevanje in konec.)

"Umetnica!" Rubi se je zasmejala, da so se v mehki luči zasvetili njeni akrono očičeni zobje—misa Betz je pazila tudi na zobe svojega delovnega obojaja. "Če bi bila umetnica, bi ne bila tu. Jaz sem menda zgolj revolucionarka. Odklanjam staro, zavracam popularno, kritiziram lažljivo-moderno in tržem grinte a tega, kar mi kažejo kot razmezdno in novo. Gorje nam, ki so nam bile dane oči, ki vidijo, kar drugi ne vidijo!"

"Da, gorje nam," Pearl je gledala v Rubi in obraz. "Nekega dne te povabim k sebi, da naslikam tvoj obraz ... ne bom napravila kake lepote, ker jaz sem umetnica, zahteva pa bom nekaj vtisov, ki sem jih dobila zdaj, da boš videla, kako gleda umetnica umetnico! Zakaj ti si umetnica! Slednja tvoja beseda te izdaja, ker se trudiš a črto in grobo potezo—kakor jaz s sviničnikom in čopičem. Psnica si, kaj ne?"

Rubi je skomignila z rameni. "To ni pomembno. So ljudje, ki pravijo, da sem, in so ljudje, ki pravijo, da nisem. Jaz ne ugotavljam nič. Ko čutim nagib do izraza, se izrazim, drugače akrobim za svoj kruh, zakaj jaz ne živim od svoje modrosti, ampak od svojih rok. Moja druga osebnost je zrastle z menoj, kakor dvojčica; ki je bila že ob rojstvu samem nekoliko zanemarljena in ni imela prilike, da bi se razvila vsaj do potrebne normalnosti. Tako se muči skozi življenje s sestrice, ki se je sicer raz-

vila v svojo smer, kakor treba, toda uspešna ni bila nikoli, ker jo ovira vedna prisotnost one druge ... tako življenje ni ravno prijetno, a je pa včasih zelo zanimivo in mnogokrat krvavoteko. Ko privadiš se ga in potem se čudiš, ko gledaš vsakdanje oblike na ulicah in vidiš, kako jih je zdelal čas."

Pearl je s sviničnikom začrtala na kos papirja položenega vrh zvezka plačilnih lističev in je pripomnila resno: "Ni zmirom vsakdanjost, ki zdelo oblike ... mnoge razoroža skrb. Veš, jaz sem se rodila in sem zrastle v slumih na vzhodni strani mesta in sem videla, kako temeljito more zbližati, utruditi in spremiti človeka skrb, ki te jaše brezobzirno vse življenje. Ti imaš lahko skrb, lahko trpiš notranje in telesno, a v tebi je nekaj, ki stoji nad vsemi fizičnimi občutji trdega življenja ... neusmiljen je jezdec ti ne more zlepa do živga, otepaš se njegove more in borbenosti duha ti vedri lice, ki bi bilo ob sami fizični odpornosti že davno ovenelo. Tvoja dvojna osebnost ti balancira teko časa in življenjskih težav ... a daj, odloži vse na eno stran svoje osebnosti in vidiš, kako kmalu boš kazala svetu zdelan obraz!"

Rubi je prekrizala roke in se naslonila na steno. "Mati mi je pravila," je dejala. "da je nekaj tednov pred mojim rojstvom šla peš na dolgo pot—k bogatincu, ki je baš takrat grozil njeni domaćiji z bobnom. Med potom ji je grozila slabost, a mati je bila močnovoljna zenska in je premagala slabost in bogatino trdosrčnost. A vsega tega ni pripisovala, kot ti, nečemu v sebi—njeno in moje življenje je po njenem rešila božja volja. Ni ji bilo prišlo na

misel, da je bila znabiti tudi božja volja, da je med potom zapadel sneg ... da je imela v žepu samo eno drobno pomoranco in—rožni venec. Nič takega! Njena duša ni poznala dvomov, ki bi brezdvomno napadli mojo glede vere in resnice zelo natančno dušo ... S tem sem odgovorila na tvojo lekcijo o bremenu skrb ... čim širši razum, tem trše te lahko zajame mora hudih dni! Le da mi, ki odklanjam opiše različnih tolažb, iščemo in stikamo po vsaki razvalini naše podrtje—are—za pravimi vzroki. Kakor znanstvenik preliham tekoče preizkušnje iz cevke v cevko, da doženemo nekaj gotovega, nekaj novega, lastnega ... in ... well ... kdo bi imel čas misliti na jezdec za vratom ob tako interesantnem stikanju za—resnično. Če bi masa delala tako, bi ji že davno ne bilo več treba nositi okrog obrazov zdelanih od skrb. Bili bi vsi skupaj že daleč na poti splošnega blagostanja in moja in tvoja umetnost bi nemara ne bila niti potrebna ... potrebna ni niti kaj, zakaj najin svet naju odklanja, nasproten se umetnosti kot je najina—smeje."

"Ti si kruta!" je dejala Pearl. "Ti nisi proletarska umetnica, kot jaz. Jaz vidim napake trpina, a jih sproti odpuškam, ker vem, da ni sam kriv svoje nevednosti. Meni je proletarski človek, delavec, trpin, pred katerim prižigam lučko svoje skromne umetnosti, da mu blažim trdo življenje."

Rubi in svetli, čisti očesi sta zaplameleli v živem smehu. "Ti in jaz, obe prižigava skromne lučke ... masa, za katero so namenjeni, pa drvi za širokimi žarometi, s katerimi jo vabi izkoriščevalstvo v svojo past. Ha! Kako ime-

nitno se človek počuti, ko gleda, kako to gre ... kakor drvi masa za ponorelimi ovni in kozli, mi pa ponižno svetimo ob strani z našimi skromnimi, brlečimi lučkami. Resnica je krasna stvar! Lepa nego velikodušno odpustanje. Čemu bi proletarski umetnik poklekal pred svetnika-delavca? Jaz in ti sva tudi delavki. Lahko bi poklekali sami predse. Toda poklekanje je stara, obrabljena metoda. Brezobziren bič resnice je boljše, zakaj ta odkriva prava pota, razganja temne sence."

Zlatolasa je ponovila skoro strahoma: "Kruta si ... in tega niti ne veš. Zato si kruta, ker si močna. O, pazi se! Pazi se, da ne kreneš a pota ... da se ne pridružiš njim — z roko je zamahnila proti vzhodu, ki se je polnil z gosti, ki so lagodno, s elegantnimi kretnjami podajali dekletu v garderobi svoje suknje, palice in klobuke.

Rubi jih je pogledala in se spet sarkastično nasmehnila. "Pridruživ se jim kmalu, v minuti se jim pridruživ ... in publicist me bo prijel za roko in mi bo gledal v oči, ko bo naročal za umetnico-modistko, za pesnika-žurnalista, za kritika-politika, za pisatelja-blankarja. Res, človek bi moral imeti respekt pred tako visoko golaznijo—namesto tega tuhtam že več dni, kako bi si privoščila vrio žalo a tisto staro založniško ščetino, ki misli, da mi imponira, če me prijemlje za roko! Starec pač ni šel skozi brusilnice, ki zostrijo klino precejnevanja ljudi. Z vseh strani žanje same poklone in priznanja, pa je kar prepričan, da je imeniten človek, da se preprosta para kar topi sreče, če ji privoči medeno besedico in pogledak po roki! Seveda!"

Obrnila se je na peti in je hitela k mizi, da odmakne stole in se primerno nasmehe na vse strani. Pearl, ki še ni dobila svojih običajnih prvih gostov, je gledala za njo in je zmajala z glavo.

"Ne, čista umetnica res ni, prav ima ... umetnik ne more imeti v sebi toliko revolucije, ker bi sicer podiral tudi sam za seboj. In vendar, kaj je pravzaprav umetnost? ..."

Pri vohodu so se pokazali drugi gostje, drugi, priznani umetniki Villages. Pearl je pohitela, kakor prej Rubi, da odmakne stole, da vlijudno pozdravi v vse smeri. V kuhinji in v servilni predsobi so peli krožniki, ob pečen je renčal šef, toččaj je trdo postavilj naročene pijače na beli mramor, dekleta so brzela in stregla, odmikala stole novim gostom, odgovarjala aini mis Betzovi, kadar je hotela imeti to in ono pojasnjeno. Vprašanje o umetnosti se je zgubilo v šumu pogovorov, v akordih moderne godbe, v realnosti, ki je neoporekljivo podčrtala dejstvo, da najbolj cenjena umetnost je za enkrat denarni uspeh. Kaj umetniki, kaj njih dela! Miss Betzova se je takorekoč pokihala na vaako umetnost, ali umetnike je kljub temu znala vleči za nos z visokodonečimi frazami o njihovih umotvorih. In umetnica Rubi ali Pearl, ali kako drugo deklo, je ponesla na mizo še enega martinija!

In Rubi se je smejala ... Pearl pa je mislila na karikaturu, ki jo bo napravila za "Rdeči arp."

Ali ste že naročili Prosveto ali Mladinski list svojemu prijatelju ali sorodniku v domovino? To je edini dar trajne vrednosti, ki ga za mal denar lahko pošljete svojcem v domovino.

Sonce v stanovanju

Sonce je najboljšo zdravilo izvrstno razkužilo. Bakterije, druge bolezenske klice poginjo, če prideta sonce in sve zrak v sobe. Kakor rastlin potrebujejo tudi ljudje zraka, svetlobe, če hočejo prosperavati.

Bolnšake sobe morajo biti svetle in zračne. Sonce in svetli zrak sta tudi najboljša lepljiva pripomočka, ki napravijo kožo čisto in oči jasne. A to razpoloženje je vse drugačno, če sije skozi okno sonce v sobe. Okna v spalnici naj bodo ponač po možnosti odprta, ker je spenje potem boljše. Postelje in posteljino opravo je treba zračiti in sončiti čim bolj. Vsak jutro, ko vstanemo, bi morali oknu, skozi katero lije sonce, malo potelovatiti, po možnosti goli. In baš sedaj v jeseni ni bi morali pustiti v stanovanju čim več sonca ter dvigniti zatore, kajti bliža se čas, ko bomo sonca želeli, a ga ne bo.

SLOVENSKA NARODNA PORN JEDNOTA

izdaja svoje publikacije in posebno list Prosveto za korist ter potrebno agitacijo svojih družtev in članstva in za propagando svojih idej. Nikakor ne za propagando drugih političnih organizacij. Vsaka organizacija ima običajno svoj glasilo. Torej agitatorični dopisniki in razpisniki drugih političnih organizacij in njih družtev ne smejo pošiljati listu Prosveto.